

LANDBRUGSMESSEN GL. ESTRUP

Åbningstale ved 200 års jubilæet for Danmarks første dyrskue i 1810 v/ H.O.A. Kjeldsen, Lerkenfeldt, Farsø

Det er for mig en stor glæde - en ære at holde den officielle åbningstale, hvor Landbrugsmessen Gl. Estrup med landbrugsmuseet markerer 200 året for Danmarks første dyrskue, der blev holdt i Randers i 1810 - få kilometer herfra.

I dag står vi midt i et moderne dyrskue - og et historisk dyrskue. Det kalder minderne frem, så man kan blive forundret over, hvor stærkt udviklingen er gået - ikke mindst i de sidste 50 år - den tid jeg har oplevet som aktiv landmand og kvægavler.

På dette sted repræsenterer jeg på en måde historien, nostalgien. Jeg begyndte som landmand på Lerkenfeldt for godt 50 år siden - uden besætning, men vil da nævne, at vi nu på Lerkenfeldt har en løsdriftstald med plads til 200 køer og er med i et driftsfællesskab med i alt 1.000 køer.

Jeg har altid gået meget op i avlsarbejde og har udstillet på mange dyrskuer - også Landbrugsmessen Gl. Estrup.

Dyrskuerne har haft uvurderlig betydning for avlsarbejdet og udviklingen af mange dyreracer, for mig især kvæget.

Jeg husker tydeligt den dag i dag, da jeg på Ungskuet i 1966 med min Jerseyko nr. 238 fik fløjplads og ærespræmie.

I dag er det især kontakten med andre samfundsgrupper og det sociale samvær mellem landmænd, der tæller. Og det er vigtigt, at børnene som her på messen er inddraget via børnedyrskuet.

Udover dyrene har dyrskuerne haft uvurderlig betydning ved at præsentere nye maskiner og redskaber, og for landmandens dygtiggørelse via konsulenternes faglige indslag.

Maskinhandlerne har altid været flittige udstillere.

Jeg kan fortælle en lille episode fra 70'erne. Min forgænger som præsident for Landbrugsrådet, Arne Pilegaard Larsen, havde købt en ny mejetærsker. Den blev udstillet på Roskilde skuet forsynet med et stort skilt: Solgt til Pilegaard Larsen.

Ugen efter besøgte Pilegaard dyrskuet i Odense. Her var den også udstillet - forsynet med det samme skilt. Det syntes han var lige lovlig meget.

Ugen efter igen besøgte han Ungskuet og blev vist rundt af den jyske næstformand. Og Gud hjælpe mig: Der var den igen med samme skilt: Solgt til Pilegaard Larsen.

“Det er dog for meget,” udbød Pilegaard, men den jyske næstformand trøstede med, at det skulle han ikke være ked af, for herovre i Jylland er der ingen, der kendte sjællænderen Pilegaard Larsen. Da jeg selv begyndte som landmand - uden uddannelse - uden besætning - uden maskiner var det forfra:

Ved hjælp af dygtige konsulenter og en lokal engageret kvægavler, Chr. Byrialsen, lærte jeg meget og sammen med ham indkøbte jeg kvæg og lærte også om at udstille på dyrskuerne.

Han havde selv en højtydende besætning - uden at tænke på, hvad det kostede.

Øverst i rækken stod hans højtydende ko, og for at sikre, at den altid havde kraftfoder nok, havde han placeret en gammel fiskekasse med kraftfoder ved siden af den.

På et tidspunkt gad den ikke æde mere af kassen, og så prøvede han at lokke den med forskellige andre fodermidler. Til sidst prøvede han med hønsefoder, og så åd den igen. Derefter forhørte vi ham jævnlige, om koen var begyndt at lægge æg.

Hvert år drog vi af sted til Ungskuet, fik dyrene bedømt og om aftenen oplevede vi sammen med andre avlere en feststemning, inden vi sen aften kom til ro i det medbragte telt.

Han var en rolig person og ikke nem at slå ud af kurs - akkurat som kvægavlere flest og præcis som dengang jeg som ansat i flyvevåbnet styrtede ned med et fly og endte på en græsmark, hvor en

LANDBRUGSMESSEN GL. ESTRUP

kvægavler kom ilende til og blot meddelte, at den jager blev "den undmene" svær at starte herfra.

Selv nåede jeg midt i 1960'erne 75 malkekøer og blev den største leverandør til et af de lokale mejerier, vi havde dengang.

Vores kostald var en gammel, velfungerende bindestald fra 1880 med fodergang.

Jeg har fået fortalt, at da den blev bygget med fodergang, mente mange, at de da var blevet tossede på Lerkenfeldt, at de ville til at færdes foran køerne.

Stalden blev faktisk brugt indtil for 10 år siden.

Jeg kendte hver ko.

Udover numre havde mange af dem også navne.

Vi havde to højtider om året. Den første, den dag køerne blev lukket på græs, den anden juleaften.

Med et begrænset antal køer og dygtige fodermestre, havde vi tid til at tage os af hver enkelt ko.

Vi havde f.eks. en højtelsket og værdsat ko - ikke mindst af vore børn.

Den blev meget gammel og blev efterhånden dårligt gående. Så fodermesteren kørte den ud i engen om morgenen til de andre køer på en lille vogn, og hentede den hjem igen til aftenmalkning.

Samme fodermester fandt også ud af, at hvis en ko efter kælvning eller dyrlægebehandling trængte til en opstrammer, gav han den en flaske rødvin (ikke den dyreste.)

- Nu kunne I tro, jeg syntes, alt var bedre i gamle dage. Nej.

Det er gået fremad med dyrevelfærden. Selv i dagens store besætninger er man i stand til med de nye hjælpemidler at sikre dyrenes trivsel, ja faktisk kan man aflæse alt på computer og kamera.

Avlsarbejdet med kvæg var det, der førte mig videre i organisationsarbejde og til posten som præsident for Landbrugsraadet. Det er historie nu.

Jeg følger det råd, jeg fik fra en forgænger:

Når man forlader en post, skal man lukke døren bag sig, så ingen kommentarer til landbrugspolitikken i dag.

Nu er vi til dyrskue - landbrugsmesse, som er det moderne udtryk. Jeg har også oplevet at være til marked, hvor man handlede kreaturer og andre husdyr.

Det får mig til at tænke på Johs. V. Jensen fortælling om "Ane og Koen" på Hvalpsund Marked.

Oppe på kreaturpladsen stod en gammel kone med sin ko, og flere prangere havde forsøgt at købe koen.

Hver gang ryster gamle Ane på hovedet. Koen skal ikke sælges.

Da hun sådan havde givet en hel del folk afslag, begyndte de at snakke om hende.

En mand, der havde spurgt på koen før, kom tilbage og ville absolut købe den, og nu gjorde han et bud, som var meget fordelagtigt.

Gamle Ane sagde nej..... "Er den da solgt", spurgte manden.

Nej, det var den slet ikke.

Jamen, hvorfor i alverden står du da her til parade med koen, spurgte manden, som nu var helt fornærmet. Er det din egen ko?

Ja, det er sikkert nok, det er det, det er sådan en enlig ko, betror hun ham tillidsfuldt. Jeg har kun den samme på mit bette hussted, og hun kommer så sjældent mellem andre kreaturer. Jeg bor jo så langt fra andre folk. Så syntes jeg jo, jeg ville trække hende til marked for at hun komme i selskab med andre af hendes én slags. Men vi skal ikke sælges, og nu skal vi nok trække af vejen.

Det er historie. Den er også vores historie. Det kombinerer Landbrugsmessen Gl. Estrup med sin udstilling på fornem vis i disse dyrskuedage med dagens og fremtidens krav.

Med stor anerkendelse til Landbrugsmessen Gl. Estrup, ikke mindst for at have påtaget sig opgaven med at markere jubilæet, erklærer jeg hermed jubilæums-messen for Danmarks første dyrskue for åbnet